

LET'S STICK TOGETHER

Onderzoek naar gezondheidsklachten
en functionele problemen onder
medewerkers die bij ASML werken
in de clean room.

INHOUDSOPGAVE

AANLEIDING	3
OPZET EN UITVOERING ONDERZOEK	3
RESULTATEN	4
WETTELIJKE CONTEXT	7
BIJLAGE 1: VERSPREIDE VRAGENLIJST INCLUSIEF OPTIES	9
BIJLAGE 2: FIGUREN	11
BIJLAGE 3: SAMENVATTING ANDERE GEZONDHEIDSKLACHTEN	15

AANLEIDING

Leden van FNV en collega's die in de clean room van ASML werken ervaren gezondheidsklachten en verminderd welzijn. De belangrijkste oorzaak is volgens de leden de continue mondkaskerverplichting die sinds september 2024 ingevoerd is. Dit tast volgens de leden niet alleen hun gezondheid en welzijn aan, maar is ook volgens hen overbodig.

Om te peilen hoe breed gedragen de klachten van leden zijn, heeft FNV een onderzoek uitgevoerd onder medewerkers die werkzaam zijn in de clean room.

OPZET EN UITVOERING ONDERZOEK

Tezamen met leden en op basis van te verwachten gezondheidsklachten is door FNV een korte vragenlijst opgesteld met behulp van de software van www.onderzoekdoen.nl. De vragen worden weergegeven in bijlage 1.

Het onderzoek is uitgevoerd van 8 september tot en met 10 november 2025. Het is verspreid door middel van een algemene link onder medewerkers werkzaam in de clean room van ASML. 803 respondenten hebben het onderzoek volledig afgerond. Veruit de meeste respondenten werkten de hele dag in de clean room (zie figuur 1).

RESULTATEN

GERAPPORTEERDE GEZONDHEIDSKLACHTEN OF FUNCTIONELE PROBLEMEN DIE MOGELIJK VEROORZAAKT WORDEN DOOR HET DRAGEN VAN EEN MONDKAPJE

Slechts 10% van de respondenten antwoorde "Nee" omdat ze geen klachten of problemen hadden door het dragen van het mondkapje. 90 procent van de respondenten rapporteerde gezondheidsklachten of functionele problemen. Gemiddeld vinkten respondenten 3 opties aan als ze klachten hadden.

Verblijfsduur in de clean room heeft grote invloed op de aanwezigheid van gezondheidsklachten. De gerapporteerde klachten zijn veel breder gedragen zodra de verblijfsduur langer is dan 2 uur (afname van 52% "Nee" naar minder dan 10% "Nee." Per klacht komt het volgende naar voren (figuur 3):

- Hoofdpijn neemt duidelijk toe bij een verblijfsduur langer dan 4 uur.
- Ademhalingsproblemen worden het meest gerapporteerd, met een duidelijke toename bij een verblijfsduur langer dan 6 uur.
- Gezichtsirritaties komen vaker voor bij een verblijfsduur langer dan 4 uur.
- Vermoeidheid neemt duidelijk toe bij een verblijfsduur langer dan 4 uur.
- Droge mond of keel neemt duidelijk toe bij een verblijfsduur langer dan 4 uur.
- Het functionele probleem van condens op bril laat geen duidelijke trend zien.

ERNST VAN DE GEZONDHEIDSKLACHTEN EN FUNCTIONELE PROBLEMEN

Vermoeidheidsklachten worden bij alle respondenten het meest als ernstig ervaren (30%) terwijl condens op de bril het minst vaak als ernstig wordt ervaren (7%). Grofweg 70% ervaart aanzienlijke hinder (matig of ernstig) door gezondheidsklachten. Grofweg 25% ervaart ernstige hinder door gezondheidsklachten (zie figuur 4).

De ernst van de gezondheidsklachten is daarnaast vergeleken met de verblijfsduur op een werkdag (zie figuur 5 tot en met 10). Vanwege het lage aantal respondenten met klachten én een verblijfsduur van 2-4 uur of <2 uur zijn deze 2 groepen in de analyse samengevoegd tot één groep van <4 uur. Uit de vergelijking komt het volgende naar voren:

- Ernst van de hoofdpijn neemt toe van mild naar matig of ernstig als de verblijfsduur langer dan 4 uur is.
- Ernst van de ademhalingsproblemen neemt toe van mild naar matig naarmate de verblijfsduur toe neemt. Uitzondering zijn de respondenten die al klachten ervaren bij een verblijfsduur van minder dan 4 uur. Als klachten optreden bij deze groep, zijn deze gelijk in ernst als bij respondenten die de hele dag in de clean room verblijven.
- Verblijfsduur lijkt geen verband te hebben met de ernst van de gezichtsirritaties.
- Verblijfsduur lijkt geen verband te hebben met de ernst van de vermoeidheid.
- Met name ernstige klachten door droge mond of keel komen meer voor als de verblijfsduur langer dan 4 uur is.
- Verblijfsduur heeft geen duidelijk verband met de ernst van de condensvorming op de bril.

ANDERE GEZONDHEIDSKLACHTEN

Respondenten is de mogelijkheid geboden om andere gezondheidsklachten aan te dragen. De meest genoemde andere gezondheidsklachten zijn klachten rond warmte en ademhaling; deze komen duidelijk vaker voor dan andere symptomen.

- Oververhitting / warmteopbouw – komt het vaakst voor; veel respondenten melden dat het te warm wordt zodra het mondkapje opgaat (meerdere varianten opgeteld: 11 vermeldingen).
- Veel zweten / overmatig zweten – nauw verwant aan warmte en ook zeer frequent (9 vermeldingen).
- Duizeligheid, vooral bij fysieke inspanning – meerdere meldingen van licht gevoel in het hoofd of duizeligheid tijdens werk (5 vermeldingen).
- Verstopte neus / neus die dichtzit – terugkerend probleem, soms pas weg na vakantie (4 vermeldingen).
- Astma of verergering van luchtwegklachten (inclusief COPD) – enkele meldingen dat astma erger is geworden sinds verplicht dragen (3 vermeldingen).
- Loopneus / slijm in keel – klachten van continu snot of slijm (3 vermeldingen).
- Kortademigheid / moeite met ademen – respondenten melden benauwdheid of het gevoel niet genoeg lucht te krijgen (3 vermeldingen).
- Hart gerelateerde klachten – waaronder hartritme klachten, druk op de borst of bestaande hartproblemen (3 vermeldingen).

Minder vaak genoemde klachten: hoesten; keelirritatie; droge neus en neusbloedingen; gele afscheiding of ontsteking; pijn of druk op de neus; ingezakte neus; nekpijn door elastiek; problemen met een mondprothese (kokhalzen); hyperventilatie; misselijkheid door zuurstofgebrek; vermoeidheid en verminderde conditie; slaapproblemen en concentratieproblemen; huidirritatie en acne rond de neus; gehoor- en communicatieproblemen (moeten liplezen); zorgen over microplastics en chemische blootstelling; en klachten aan de benen door vermeend zuurstoftekort. Deze klachten zijn genoemd door één of twee respondenten. Zie bijlage 2 voor meer informatie.

EIGEN OPLOSSINGEN VAN RESPONDENTEN

Respondenten maken gebruik van oplossingen om het dragen van het mondkapje comfortabeler te maken of om het vol te houden. De meest genoemde oplossing is het regelmatig nemen van pauze om op adem te komen en langere pauzes nemen. Ook wordt er veel gebruik gemaakt van extra drinkpauzes. Medewerkers geven aan dat ze niet alleen vaker drinken vanwege het zweten, maar ook om vaker pauze te kunnen houden. Dit zorgt er ook voor dat ze vaker naar het toilet moeten.

Hierna is de meest populaire ‘oplossing’ om het mondkapje incorrect te dragen. Hiervoor worden verschillende methodes aangedragen.

Andere oplossingen die genoemd worden zijn langzamer werken, inspanning beperken, het gebruik van ibuprofen of paracetamol tegen de hoofdpijn, het gebruik van neusspray om de neusgang vrij te houden en het gebruik huid crème tegen irritatie.

Een enkeling heeft een medische vrijstelling voor het gebruik van mondkapjes.

OVERIGE OPMERKINGEN

ADEMHALING

Respondenten merken op dat de mondmaskers te weinig lucht doorlaten, mede doordat ze nat worden door condens. Dit bemoeilijkt het ademen en kan ademhalingsproblemen geven. Daarnaast geven sommige aan dat ze fysiek werk verrichten, maar dat ze bijkomende warmte slechter kwijt kunnen door het mondmasker. Dit kan leiden tot overmatig zweten en irritatie rond mond en neus.

KWALITEIT VAN HET WERK

Enkele respondenten merken op dat het beslaan van de bril en concentratieverlies door benauwdheid het uitvoeren van het werk negatief beïnvloed. Het dragen van een mondmasker is een kwaliteitsrisico.

NUT, NOODZAAK EN HANDHAVING

Er wordt betwijfeld of de continue verplichting van mondmaskers daadwerkelijk bijdraagt aan het voorkomen van contaminatie. Daarnaast wordt erop gewezen dat voor coronatijd ook kwaliteit geleverd werd zonder continue verplichting van mondmaskers. Kortom, het wordt ervaren als zinloos, terwijl er wel strenge sancties zijn bij niet-dragen. Sommige respondenten hebben het gevoel dat ze ook niet serieus genomen worden door het management.

ALTERNATIEVEN EN VERBETERINGEN

Respondenten stellen voor om het dragen van mondmaskers te beperken tot de kritische zones of tijdens hands-on werk. Andere optie die genoemd wordt is aanwezigheid rustplekken waar mondmasker tijdelijk af mag. Gebrek aan mogelijkheid tot extra pauzes wordt ook als belemmering ervaren.

Tot slot worden de gebruikte mondmaskers door veel respondenten niet geschikt geacht. Respondenten wensen mondmaskers die beter lucht doorlaten. sommige opperen de oude mondmaskers die ook gebruikt worden in het ziekenhuis of er worden vergelijkingen gemaakt met mondmaskers die gebruikt worden bij Intel en Micron en waarvan verwacht wordt dat ze meer geschikt zijn.

WETTELIJKE CONTEXT

UITGANGSPUNTEN

De Arbeidsomstandighedenwet schrijft voor dat de werkgever een beleid voert dat is gericht is op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden (artikel 3). Concreet betekent dit dat gelet op de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening, de arbeid zodanig georganiseerd moet worden dat daarvan geen nadelige invloed uitgaat op de veiligheid en de gezondheid van de werknemer, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden geleverd. Hierbij moet de arbeidshygiënische strategie, ook wel de bronaanpak genoemd, gevolgd worden.

Normaal gesproken valt het gebruik van mondmaskers onder de bepalingen voor werken met gevaarlijke stoffen in hoofdstuk 7 van het Arbeidsomstandighedenbesluit en voor werken met persoonlijke beschermingsmiddelen van hoofdstuk 8 van het Arbeidsomstandighedenbesluit. De wijze waarop ASML het mondmasker toepast in de clean room - bescherming van het product - valt strikt gezien echter niet onder de definitie van persoonlijk beschermingsmiddel, zodat de bepalingen inzake arbeidsmiddelen uit hoofdstuk 7 van het Arbeidsomstandighedenbesluit van het eerste aangrijpingspunt vormt.

Artikel 7.3 van het Arbeidsomstandighedenbesluit schrijft onder andere voor dat:

- De keuze van het arbeidsmiddel verantwoord moet worden in de Risico Inventarisatie en Evaluatie
- Om te voorkomen dat het gebruik van arbeidsmiddelen gevaren voor de gezondheid en veiligheid van werknemers oplevert, worden arbeidsmiddelen uitsluitend gebruikt moet worden voor het doel, op de wijze en op de plaats waarvoor zij ingericht en bestemd is
- Het arbeidsmiddel geschikt moet zijn voor het uit te voeren werk of daartoe aangepast moet zijn

Dit artikel moet ook gelezen worden in de context van de onderliggende richtlijn 89/391/EEC. Deze schrijft in artikel 7 voor dat ergonomische beginselen ook onderdeel dienen te zijn bij de afweging vanuit de werkgever. Aangezien het doel van het mondmasker geen verschil maakt voor de gezondheidseffecten voor werknemers, zijn de afwegingen die ten grondslag liggen aan de voorschriften voor persoonlijke beschermingsmiddelen in hoofdstuk 4 en 8 Arbeidsomstandighedenbesluit, eveneens relevant voor het duiden van de stand van de wetenschap.

EVALUATIE

Het gebruik van de voorgeschreven wasbare mondmaskers als arbeidsmiddel in de clean room bij ASML zorgt voor gevaren voor de gezondheid en veiligheid van werknemers. Het dragen van een mondmasker kan de huid irriteren. Dit kan verder versterkt worden door het vasthouden van vocht achter het masker en blootstelling aan zeepresten. Daarnaast vergroot een mondmasker de ademhalingsweerstand, zodat de efficiëntie van de ademhaling afneemt en de concentratie van koolstofdioxide achter het masker kan toenemen. Dit kan leiden tot gezondheidsproblemen als ademhalingsproblemen, benauwdheid, droge mond of keel, hoofdpijn, vermoeidheid. Tot slot kan het leiden tot functionele beperkingen bij personen die een bril dragen. Uit de antwoorden van de respondenten komt duidelijk naar voren dat deze gevaren niet alleen in theorie bestaan, maar ook daadwerkelijk optreden bij medewerkers. Kortom, het mondmasker is niet alleen een arbeidsmiddel, maar ook een bron van gezondheidsgevaar. Altezamen betekent dit dat het gebruik van mondmaskers als arbeidsmiddel redelijkerwijs beperkt moet worden.

Concreet betekent dit allereerst dat het gebruik van mondmaskers uitsluitend voorgeschreven mag worden als andere oplossingen als verhoogde of gerichte ventilatie en filtering niet mogelijk zijn. Conform de bronaanpak moet geëvalueerd worden of de bron van de gezondheidsrisico's - het mondmasker - weggenomen, vervangen of beperkt kan worden. Onderdeel hiervan is ook het beperken van de duur van het dragen. Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat er een verband zit tussen verblijfsduur en het optreden van klachten. Voor sommige klachten is er ook een trend waarneembaar tussen de verblijfsduur en de ernst van de klachten. En uit de open reacties van respondenten komt duidelijk naar voren dat 'mondmaskerpauzes' bijdragen aan het vol houden van het werk.

Als het gebruik van mondmaskers onvermijdelijk geacht wordt, moet ten tweede met metingen onderbouwd worden of het gebruik van mondmaskers daadwerkelijk bijdraagt aan het beoogde doel.

Ten derde dient de keuze van het mondmasker onderbouwd te worden. Is gekozen voor het meest ergonomische type mondmasker, zodat de bron zoveel mogelijk beperkt wordt? Indien een mondmasker op basis van ergonomische eigenschappen de voorkeur geniet, maar onvoldoende effectief geacht wordt, moet dit laatste wel onderbouwd worden met metingen. Het kan daarbij een optie zijn dat het type mondmasker afhankelijk is van de handeling die de medewerker verricht of de ruimte waar deze zich in bevindt. Het is zeer twijfelachtig dat een wasbaar mondmasker zonder CE-certificering een wettelijke toets voor geschiktheid als arbeidsmiddel onder de betreffende omstandigheden door de Nederlandse Arbeidsinspectie gaat doorstaan.

Tot slot moeten organisatorische maatregelen getroffen worden om het dragen van het mondmasker te faciliteren. Dit betekent niet alleen een goede pauzeregeling en toegang tot ruimtes waarin een mondmasker niet nodig is, maar ook de mogelijkheid tot het nemen van extra pauze door werknemers die dit nodig hebben. Met het oog op geconstateerde verschillen in gevoeligheid voor gezondheidsklachten, is maatwerk noodzakelijk. Dit kan ook betekenen dat medische vrijstellingen ruimhartiger verleend dienen te worden.

CONCLUSIE

Het onderzoek laat zien dat het verplicht dragen van mondmaskers in de cleanroom aanzienlijke gezondheidsklachten en functionele problemen veroorzaakt. 90% van de respondenten rapporteert klachten, variërend van ademhalingsproblemen, hoofdpijn en vermoeidheid tot huidirritaties en concentratieverlies. Deze klachten nemen duidelijk toe bij een verblijfsduur van meer dan 4 uur, waarbij vooral ademhalingsproblemen en vermoeidheid als ernstig worden ervaren. Daarnaast melden medewerkers warmteopbouw, overmatig zweten en duizeligheid, wat het werken fysiek en mentaal belastend maakt.

De ernst van deze klachten en de frequentie waarmee ze voorkomen, maken duidelijk dat het mondmasker niet alleen een arbeidsmiddel is, maar ook een bron van gezondheidsrisico's. Dit staat op gespannen voet met de verplichtingen uit de Arbeidsomstandighedenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit, die voorschrijven dat arbeid zo moet worden georganiseerd dat deze geen nadelige invloed heeft op de gezondheid van werknemers. Het huidige beleid voldoet hier niet aan. Op basis van de resultaten en wettelijke verplichtingen is het noodzakelijk om het gebruik van mondmaskers kritisch te herzien.

BIJLAGE 1: VERSPREIDE VRAGENLIJST INCLUSIEF OPTIES

Een voorbeeldonderzoek kan geraadpleegd worden via de volgende link:

<https://onderzoek.fnv.nl/?f=uiw1pu71ne&voorbeeld=ja>

Het onderzoek is gesloten. Vink 'Negeer de vraag validatie' aan klik vervolgens op 'Ga' om het onderzoek alsnog in beeld te krijgen.

Let op: de vragen inzake de ernst van de gezondheidsklachten of functionele problemen komen pas in beeld zodra de respondent een gezondheidsklacht of functioneel probleem selecteert.

1. Op welke afdeling ben je werkzaam? (Verplichte vraag)

2. Werk je de hele dag in de cleanroom of slechts een gedeelte van de dag? (Verplichte vraag)

- ☐ Ik werk de hele dag in de cleanroom
- ☐ Ik werk meer dan 6 uur in de cleanroom
- ☐ Ik werk 4-6 uur in de cleanroom
- ☐ Ik werk 2-4 uur in de cleanroom
- ☐ Ik werk minder dan 2 uur in de cleanroom

3. Heb je gezondheidsklachten of functionele problemen die mogelijk veroorzaakt worden door het dragen van een mondkapje? (Verplichte vraag, meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nee
- ☐ Ja, hoofdpijn
- ☐ Ja, ademhalingsproblemen (bijv. moeite met ademen, kortademigheid)
- ☐ Ja, gezichtsirritaties (bijv. roodheid, jeuk, uitslag of acne)
- ☐ Ja, vermoeidheid (bijv. slaperigheid, verminderde concentratie, uitputting)
- ☐ Ja, droge mond of keel
- ☐ Ja, condensvorming op de bril
- ☐ Andere gezondheidsklachten: (Invulmogelijkheid)

4. Kun je de ernst van de hoofdpijn aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

5. Kun je de ernst van de ademhalingsproblemen aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

6. Kun je de ernst van de gezichtsirritaties aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

7. Kun je de ernst van de vermoeidheid aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

8. Kun je de ernst van de droge mond of keel aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

9. Kun je de ernst van de condensvorming op de bril aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

10. Kun je de ernst van jouw andere gezondheidsklachten aangeven? (Verplichte vraag)

- ☐ Mild (af en toe aanwezig)
- ☐ Matig (regelmatig aanwezig)
- ☐ Ernstig (ik ondervind grote hinder)

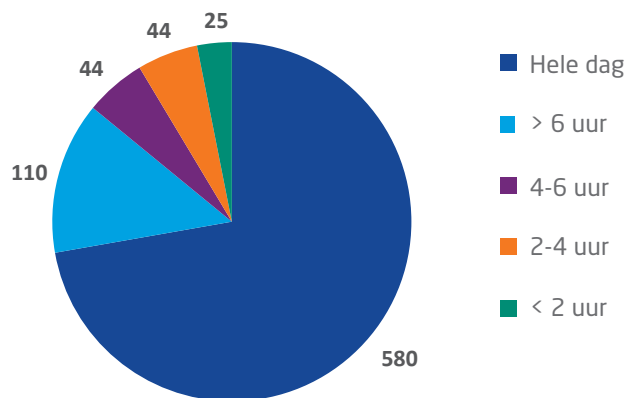
11. Heb je aanpassingen geprobeerd die je klachten zouden kunnen verminderen? (Verplichte vraag)

- ☐ Nee
- ☐ Ja, de volgende maatregel (bijv. ander type mondkapje, pauzes nemen: (Invulmogelijkheid)

12. Heb je nog opmerkingen of suggesties die je met ons wilt delen over het onderwerp dat in deze enquête is besproken? (Invulmogelijkheid)

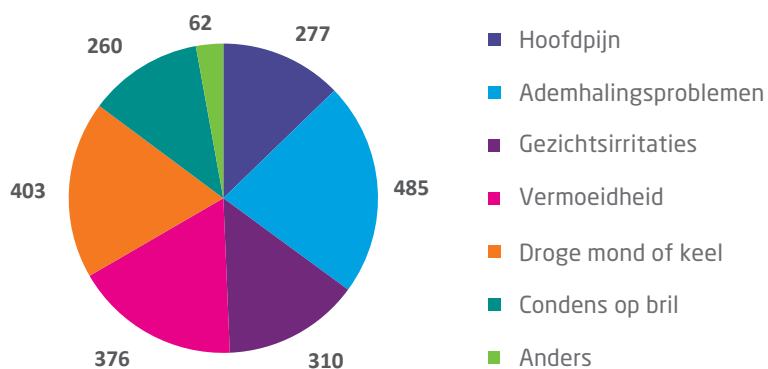
BIJLAGE 2: FIGUREN

Werk je de hele dag in de cleanroom of slechts een gedeelte van de dag? (N=803)

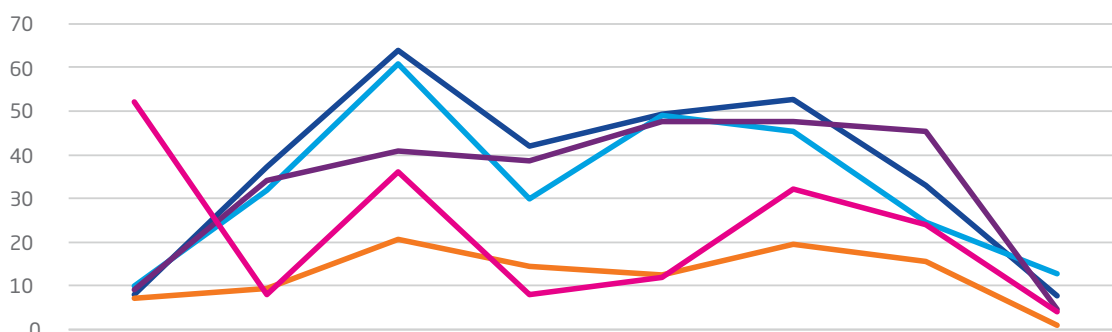
Figuur 1: Aantal respondenten dat de hele dag of een gedeelte van de dag in de clean room werkt.

Heb je gezondheidsklachten of functionele problemen die mogelijk veroorzaakt worden door het dragen van een mondkapje? (N=2173)

Figuur 2: Gerapporteerde gezondheidsklachten en functionele problemen door 722 respondenten.

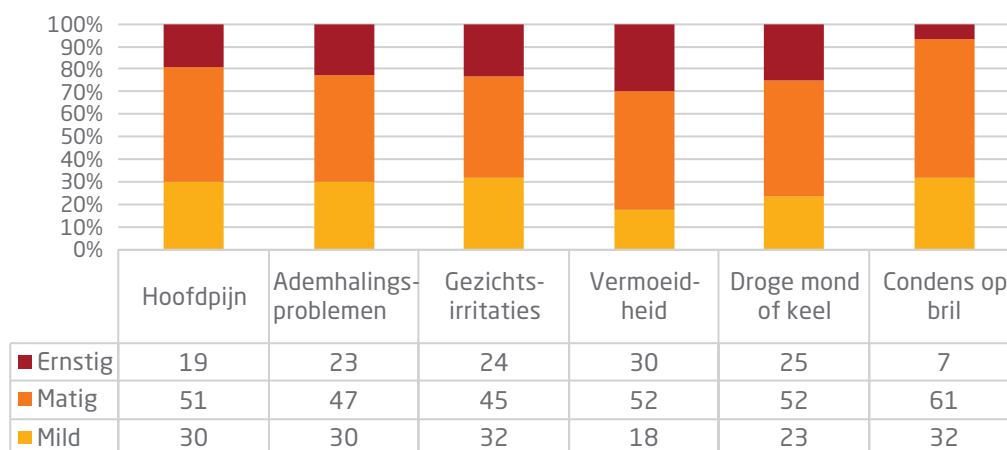
Heb je gezondheidsklachten of functionele problemen die mogelijk veroorzaakt worden door het dragen van een mondkapje? (%)

	Nee	Hoofdpijn	Ademhalingsproblemen	Gezichts-irritaties	Vermoeidheid	Droge mond of keel	Condens op bril	Anders
Hele dag	8	37	64	42	49	53	33	8
> 6 uur	10	32	61	30	49	45	25	13
4-6 uur	9	34	41	39	48	48	45	5
2-4 uur	7	9	21	14	12	20	15	1
< 2 uur	52	8	36	8	12	32	24	4

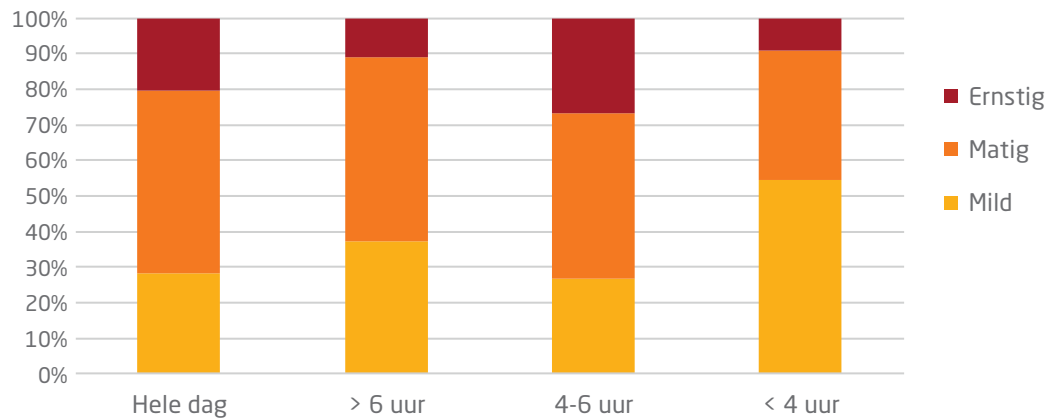
Figuur 3: Gerapporteerde gezondheidsklachten en functionele problemen in verhouding tot werktijd in de clean room in percentages per verblijfsduur. Percentages zijn berekend op basis van het totaal aan respondenten per verblijfsduur. Omdat respondenten meerdere antwoorden kunnen geven, is het totaal niet honderd. Bijvoorbeeld van de respondenten die de hele dag in de clean room verblijven, heeft 8 procent geen klachten ("Nee"), 64 procent ademhalingsproblemen en 42% gezichtsirritaties.

Ernst van de gezondheidsklachten en functionele problemen

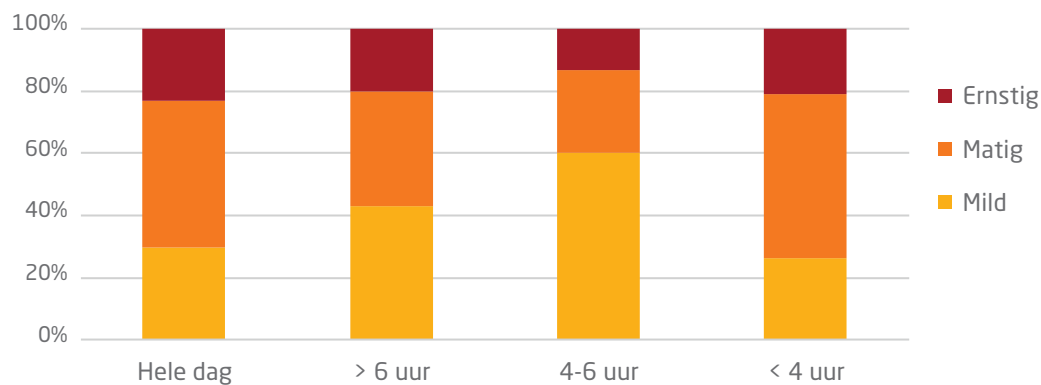
Figuur 4: Ernst van de problemen per klacht onder alle respondenten met klachten.

Kun je de ernst van de hoofdpijn aangeven?

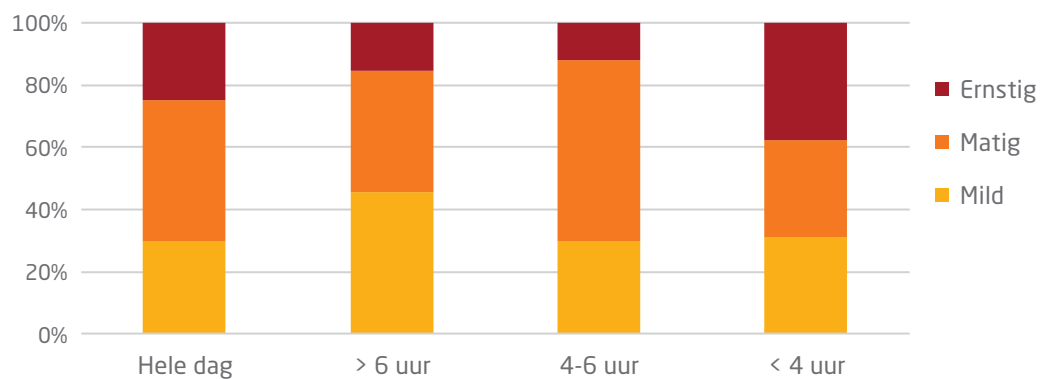
Figuur 5: Ernst van de hoofdpijn onder respondenten met deze klacht ten opzichte van verblijfsduur.

Kun je de ernst van de ademhalingsproblemen aangeven?

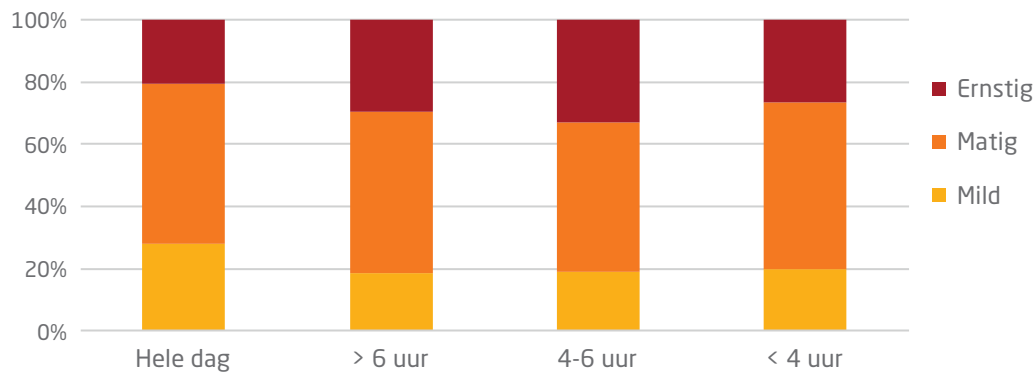
Figuur 6: Ernst van de ademhalingsproblemen onder respondenten met deze klacht ten opzichte van verblijfsduur.

Kun je de ernst van de gezichtsirritaties aangeven?

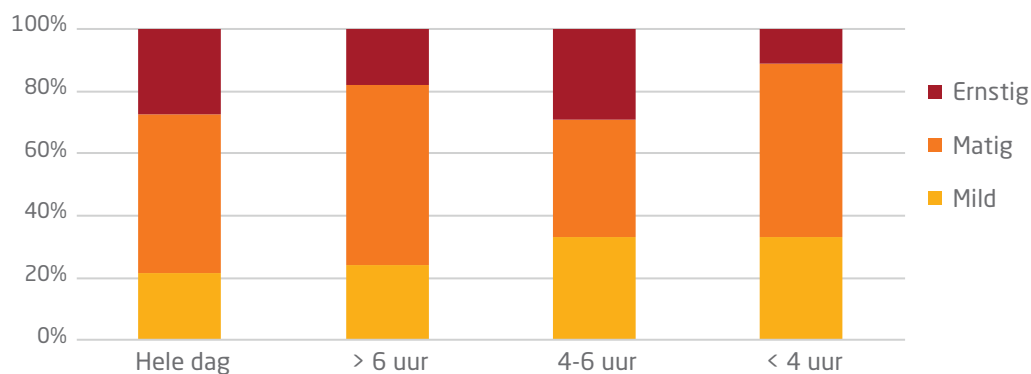
Figuur 7: Ernst van de gezichtsirritaties onder respondenten met deze klacht ten opzichte van verblijfsduur.

Kun je de ernst van de vermoeidheid aangeven?

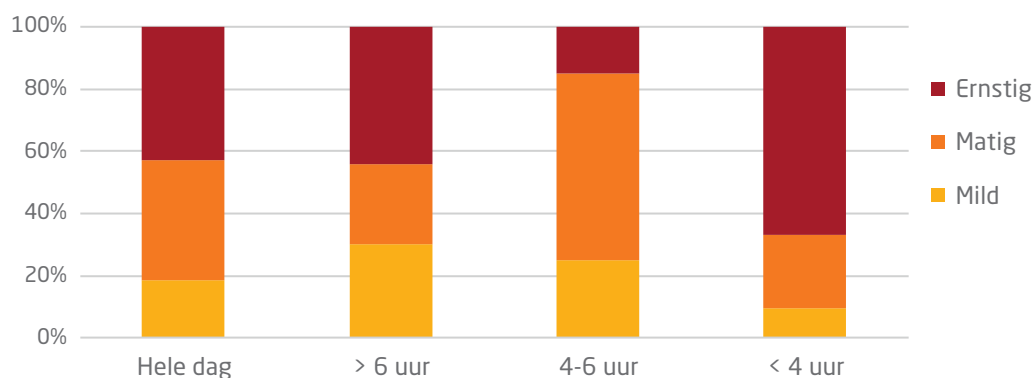
Figuur 8: Ernst van de vermoeidheid onder respondenten met deze klacht ten opzichte van verblijfsduur.

Kun je de ernst van de droge mond of keel aangeven?

Figuur 9: Ernst van de droge mond of keel onder respondenten met deze klacht ten opzichte van verblijfsduur.

Kun je de ernst van de condensvorming op de bril aangeven?

Figuur 10: Ernst van de condensvorming op de bril onder respondenten met deze klacht ten opzichte van verblijfsduur.

BIJLAGE 3: SAMENVATTING ANDERE GEZONDHEIDSKLACHTEN

Thema	Unieke klacht	Aantal vermeldingen
Thermoregulatie	Oververhitting / warmteopbouw / te warm	12
Thermoregulatie	Veel zweten / overmatig zweten	9
Ademhaling en luchtwegen	Duizeligheid (ook bij fysieke inspanning)	5
Ademhaling en luchtwegen	Kortademigheid / snakken naar lucht / ademhalingsmoeilijkheden	3
Ademhaling en luchtwegen	Astma / verergering van astma / COPD / nieuw ontwikkelde astma	3
Ademhaling en luchtwegen	Hoesten	1
Ademhaling en luchtwegen	Keelirritatie / slijm in keel	1
Neus en bovenste luchtwegen	Verstopte neus / neus dicht	4
Neus en bovenste luchtwegen	Loopneus / snot / chronische loopneus	3
Neus en bovenste luchtwegen	Verkoudheid/verkoudheidssymptomen verergeren bij dragen van masker	2
Neus en bovenste luchtwegen	Droge neus / neusbloedingen	1
Neus en bovenste luchtwegen	Gele afscheiding / ontsteking in neus	1
Neus en bovenste luchtwegen	Pijn of constante druk op de neus	1
Neus en bovenste luchtwegen	Ingezakke neusvleugels (collapsed nose)	1
Cardiovasculair	Hartgerelateerde klachten (hartprobleem / hartklep / hartritme / druk op borst)	3
Neurologisch / hoofd	Migraine / clusterhoofdpijn	1
Psychisch / cognitief	Angst / anxiety gerelateerd aan ademhaling	2
Psychisch / cognitief	Slaapproblemen	1
Psychisch / cognitief	Concentratieproblemen	1
Horen en communicatie	Hoorproblemen / moet liplezen	2
Huid en irritatie	Huidklachten rond neus / droge huid / acne	2
Musculoskeletaal	Nekpijn door elastiek	1
Musculoskeletaal	Benenklachten door zuurstoftekort	1
Algemeen / werkbelasting	Verminderde conditie / vermoeidheid	1

Algemeen / infectiegevoeligheid	Vaker ziek / lagere weerstand	2
Masker-specifiek / functioneel	Masker wordt nat / vormt seal waardoor ademen moeilijk wordt	1
Masker-specifiek / functioneel	Condens op bril / zichtproblemen door adem	1
Overige zorgen	Zorgen over microplastics / chemische blootstelling	1
Overige symptomen	Misselijkheid / nausea door gebrek aan zuurstof	1
Overige symptomen	Hyperventilatie	1
Overige symptomen	Kokhalzen door mondprothese	1

VEILIG & GEZOND WERKEN

Volgens de Arbowet heb je recht op een veilige en gezonde werkplek. Je werkgever moet zorgen voor goede arbeidsomstandigheden (afgekort Arbo). De FNV vertelt je met de onderwerpen op deze pagina er meer over.

<https://www.fnv.nl/werk-inkomen/veilig-gezond-werken>

ARBO-ADVIESPUNT FNV

Heb je een vraag over gezond en veilig werk? Bijvoorbeeld over een bedrijfsongeval, werkdruk, gevaarlijke stoffen, RSI of veiligheid? Stel hem aan het Arbo-Adviespunt FNV.

VOOR WIE IS HET ARBO-ADVIESPUNT FNV?

Leden, kaderleden, vakbondsbestuurders en leden van medezeggenschapsorganen kunnen vijf dagen per week voor informatie en advies terecht bij het Arbo-Adviespunt FNV.

STEL JE VRAAG TELEFONISCH

Bel met ons Arbo-Adviespunt FNV op 088 - 368 06 09 (maandag tot en met vrijdag, van 09.00 tot 13.00 uur).

STEL JE VRAAG PER E-MAIL

<https://www.fnv.nl/diensten/arbo-adviespunt/stel-je-vraag-over-gezond-veilig-werken>

WORD LID OF MAAK EEN ANDER LID: SAMEN STAAN WE STERKER!

Wil jij profiteren van de vele voordelen van het FNV-lidmaatschap, maar ben je nog geen lid? Ga dan voor meer informatie of direct lid worden naar [fnv.nl/lidworden](https://www.fnv.nl/lidworden). Jonger dan 23 jaar of een lager inkomen? Dan ontvang je korting op je contributie.

Ben je al lid, maar ken je collega's, vrienden of familie die ook kunnen profiteren van de voordelen van het FNV-lidmaatschap? En wil je bijdragen aan een grotere, sterkere vakbond? Nodig ze dan uit om ook lid te worden via [fnv.nl/anderlidmaken](https://www.fnv.nl/anderlidmaken). En mooi meegenomen: wordt de ander lid, dan ontvang jij als dank 10 euro van ons!

